

D E U T R E C H T S E K R I N G

H E R M A N D E V R I E S

COLLAGES, TEKENINGEN

Neudeflat, negende verdieping N 9
14 maart tot en met 10 april 1971

HERMAN DE VRIES : VRIJE KANSEN

Toeval wordt de laatste jaren vaak gebruikt als artistiek middel. De functie van het toeval als functie buiten het creatieve effect in het werk zelf wordt door velen vaak vergeten.

Toen ik mijn "toevals-objektiveringen" begon, was de functie als artistiek middel ondergeschikt aan het doel: het scheppen van visuele ervaringen zonder dat de beelden die deze ervaringen opwekken, dragers zouden zijn van enige psychische inhoud, vrij van een beperkte blik op de werkelijkheid. Een blik tevens, die verschilt van die van de waarnemer: onze waarneming is een resultaat van de relatie tussen waarnemer en objekt. Omdat er geen gelijke individuen bestaan, zijn deze waarnemingen bij iedereen ook altijd verschillend en dus de ervaring ervan ook.

Eerst door middel van lege witte schilderijen, later in '62 met de "random-objectivations" heb ik getracht deze beperktheid te overwinnen om daarmee de waarnemers van mijn werk vrij te laten. (Dat deze vrijheid ook een confrontatie kan zijn, zoals ik soms bemerk heb, vermindert de functie die het kan hebben bepaald niet. Ook de objektiviteit wordt er niet door aangetast, daar de confrontatie in wezen door de relatie tussen waarnemer en objekt ontstaat.)

Het toeval biedt de waarnemer vrije kansen. Een kans is een mogelijkheid. Wanneer er geen toeval was, zou het ook niet mogelijk zijn vrije kansen te realiseren, om de eenvoudige reden dat deze zich nooit zouden voordoen.

Wittgenstein gaat in zijn "tractatus" (6.41) zelfs zover, dat hij stelt: "alle geschehen und so-sein ist zufällig." Het geven van kansen is nog geen toeval. De materie kan toevallig gebruikt, geordend worden of bewust of onbewust persoonlijk geordend worden. En wat is orde? In een kans waarbij door de maker van het werk (kansgever) reeds geordend is, is al een richting, een inhoud, een onvrijheid aanwezig. Omdat dit het toeval vreemd is, biedt het ons vrije kansen. Ieder kan daarmee zelf het zijne doen. In mijn werk geef en formuleer ik met de hulp van het toeval vrije

kansen. Dat het ook het toeval zichtbaar maakt als kreative kracht die zich overal manifesteert, vind ik in het bijzonder om deze reden van belang. De positie waarin ik me daarmee geplaatst heb, belet me het visuele onderzoek niet; het is er eerder een stimulans voor.

Omdat het konsept toch nog altijd met een persoonlijke keus belast is, is de vrijheid niet absoluut. Absolute vrijheid zie ik hier jammer genoeg niet als een mogelijkheid. Het toeval moet, wil het zich kunnen manifesteren en een functie vervullen, een greep op de materie gegeven worden. De best bruikbare mogelijkheid daartoe is programmering. Bij deze programmering houd ik wel het doel, vrijheid, voor ogen. Die vrijheid blijft groot, omdat de kans dat een werk zo geworden is zoals het is, niet van tevoren vastgelegd was. (Een selectie op het werk nadat het gereedgekomen is, wordt nooit door mij toegepast.) Enige aanwijzingen aan de waarnemer geef ik niet; hij is tegenover mijn werk, naar ik hoop, vrij.

Ik noemde de werkmethode "random-objectivation":

"random" - toeval; "objectivation" - om het doel, een vrijheid te bereiken buiten de invloed van enige persoonlijkheid, zuiver door de visuele manifestatie zelf. Het toeval wordt door middel van strenge programmering toegepast. Als bron van toeval gebruik ik de toevalstabel uit Fisher and Yates' handboek "statistical tables for biological, agricultural and medical research" 1953. Hierin bevinden zich 15.000 getallen die toevallig gerangschikt zijn. Het toeval, op deze manier in cijfers gemanifesteerd, maakt het werken ermee mogelijk.

Arnhem, oktober 1970.

1. gekleurde puntentekening	f	350,--
2. puntentekeningen		n.t.k.
3. zwart-wit collage		n.t.k.
4. zwart-wit collages	11 x	350,--
5. cijfertekeningen	2 x	300,--
6. tekeningen	2 x	300,--
7. reliëfdrukken	3 x	200,--
8. lijntekeningen	(samen f 2000,--)	10 x 300,--
9. zeefdruk		100,--
10. collage		300,--
11. tekening 'de lijnen'		300,--
12. 'random structuur'		1000,--
13. schetsboek VII		n.t.k.
14. mapje kleine collages		n.t.k.
15. rood-zwart lijntekeningen	2 x	300,--

alle prijzen worden verhoogd met 4% btw

Herman de Vries, geboren te Alkmaar 1931, leeft te Arnhem; 1954 mobiles; 1956 monochrome schilderijen, collages; 1958 eerste witte collages; 1959 witte schilderijen; 1960 witte schilderijen en objecten, reflectie-vlakken; 1961 optische objecten; 1962 random-objectivations, toevals-objectiveringen; 1965 konkrete teksten.

Redigeerde het tijdschrift 'revue nul = 0' 1961-1964; is redakteur/uitgever van 'revue integration', lid van de editorial advisory board van 'Leonardo' Pergamon Press, London; erelid van de 'klub konkretistu ceskoslovenska'.

Openbare kollekties: Albertina, Wenen; Rijkskollektie, bruikleen aan Stedelijk Museum Schiedam; Gemeentemuseum, Den Haag; Muzeum Sztuki W Lodzi, Łódz, Polen; Museum of

Modern Art, New York; Stedelijk Museum, Amsterdam, museum Offenbach. Wandreliëf, instituut voor toegepast biologisch onderzoek in de natuur, Arnhem.

Exposities: Amsterdam (o.a. Stedelijk Museum, 1962 'nul'), Dordrecht, Delft, Klagenfurt, Frankfurt (o.a. Galerie d, 1963 'Europäische avant-garde' en 1964 'Objektivität und Zufall'), Basel, Bern (o.a. Kunsthalle, 1965 'Licht und Bewegung' en 1966 'Weiss auf Weiss'), Rotterdam, Arnhem, München-Gladbach, Stuttgart (Ed. Hansjörg Mayer, 1967 'Random objectivations'), Lausanne, Leiden, Antwerpen (o.a. Hessenhuis, 1962 'Anti-peinture'), London (NVC, 1964 'Zero' en 1967 'Dias symposium'), Zevenaar, Milaan (o.a. Atelier Fontana, 1965 'Zero'), Turijn, Hofheim, Zagreb (Galerija Suvremene Umjetnosti 1965 en 1968 'Nove tendencije' 3 & 4), Lincoln (De Cordoba museum 'White on White'), Andover, Washington, Düsseldorf, Neuss, Stockholm (Moderna Museet, 1965 'Den inre och den ytre rymden'), Velp, Laval, Quebec, Genève, Arlington, Venetië (1965 'Zero', 1966 'Sollone internationale dei Giovani'), Brescia, Nijmegen, Eindhoven, Gent, Alpbach (1967 Europäisches Forum), Modena (Fiumbalo international festival 1967 en 1968), Valadolid, San Sebastian, Cuenca, Cordoba, Bilbao, Sevilla, Santander, Valencia, Barcelona, Madrid, Praag, Jihlava, Lucca, Berlijn, Kampen, Zeist, Den Haag (o.a. Gemeentemuseum, 1968 'toevalsstructuren'), Ferrara, Kopenhagen (Koninklijke Akademie, 1969 'rational structures') Amsterdam (Galerie Swart, 1970).

Interviews: Randstad 10, 1966: 171-176; Kunst 22-24, 1966: 388-390 en 399-401; De Delftse School 15, 1966: 326-336.

Recente literatuur: Rickey, 1967, Constructivism; Maser, 1968; Reichardt, 1968, Studio international 10: 110-111; monografie in Egoïst 15, 1968.

Recente eigen tekst: fragmentarische argumenten - Felison cahier 10: 2-7; complete bibliografie in Felison cahier 10.